

کارگاه آموزش حقوق

جلد ششم

دعاوی علیه وزارتخانه‌ها، شهرداری و دولت، شناسنامه، کمیسیون‌ها، بانک‌ها،
توقف و ورشکستگی و اعسار

«ویرایش جدید»

با اضافات و تغییرات اساسی

دکتر صحبت‌الله سلطانیان

قاضی دادگستری و مدرس دانشگاه

سرشناسه : سلطانیان، صحبت الله، ۱۳۳۸ -
 عنوان و نام پدیدآور : کارگاه آموزش حقوق (جلد ششم)/صحبت الله سلطانیان
 وضعیت ویراست : ویراست دوم.
 مشخصات نشر : تهران: نشر میزان، ۱۳۹۸
 مشخصات ظاهری : ج. ۳۸۴ ص.
 فروست : علوم اجتماعی؛ ۱۱۹۲
 شابک : 978-964-511-991-9
 وضعیت فهرست نویسی : فیبا
 مندرجات : ج ۱. آیین دادرسی مدنی؛ ج ۲. اجاره، سرقت، حق کسب، پیشه، تجارت، اسناد تجاری در قوانین، دکترین و آراء قضایی؛ ج ۳. بیع، اثبات مالکیت، الزام به تنظیم سند رسمی...؛ ج ۴. حواله، رهن، سقوط تعهدات، شرکت، صلح، ضمان عقدی...؛ ج ۵. عاریه، قرض، مضاربه، معاوضه، ودیعه، وصیت...؛ ج ۶. دعاوی علیه وزارتخانه‌ها، شهرداری و دولت اعسار، شناسنامه، کمیسیون‌ها، بانک‌ها، توقف و ورشکستگی.
 موضوع : آیین دادرسی مدنی -- ایران - Iran -- Civil procedure
 موضوع : حقوق مدنی -- ایران - Iran -- Civil rights
 موضوع : حقوق تجارت -- ایران - Iran -- Commerical law
 موضوع : دادگاه‌ها -- ایران - Iran -- Courts
 رده‌بندی کنگره : ۱۳۹۸ ک ۸۷۱۰/س / KMH
 رده‌بندی دیویی : ۵۵/۳۴۷
 شماره کتابشناسی ملی : ۵۳۴۰۷۷۶

هرگونه تکثیر (اعم از چاپ، کپی، فایل الکترونیکی و...) از این اثر بدون اخذ مجوز از ناشر خلاف قانون بوده و پیگرد قانونی دارد.
 لطفاً در صورت مشاهده، موارد را به شماره تلفن‌های ذیل اطلاع دهید.

۱۱۹۲
 نشر میزان
 کارگاه آموزش حقوق (جلد ششم)
 دکتر صحبت‌الله سلطانیان
 چاپ دوم: تابستان ۱۳۹۸
 با تجدید نظر کامل
 قیمت: ۵۲۰۰۰ تومان
 شمار: ۱۰۰۰ نسخه
 شابک: ۹-۹۹۱-۵۱۱-۹۶۴-۹۷۸

دفتر مرکزی: خ شهید بهشتی، بعد از چهارراه سهروردی، خ کاووسی فر، کوچه نکیسا، پلاک ۳۲، تلفن ۸۸۵۴۹۱۳۱
 فروشگاه مرکزی: خ انقلاب، روبروی درب اصلی دانشگاه تهران، ابتدای خ فخررازی، پلاک ۸۳، تلفن ۶۶۴۶۷۷۷۰
 واحد پخش و فروش: خیابان سمیه، بین مفتح و فرصت، پلاک ۱۰۴، تلفن ۸۸۳۴۹۵۲۹-۳۱
 پست الکترونیکی: mizannasher@yahoo.com وب سایت: www.mizan-law.ir

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنَاتِ وَأَنْزَلْنَا مَعَهُمُ
الْكِتَابَ وَالْمِيزَانَ لِيَقُومَ النَّاسُ بِالْقِسْطِ

«سورة حديد، آية ٢٥»

علايم اختصاری

ج.	جلد.....
چ.	چاپ.....
ر.ک.	رجوع کنید.....
س.	سطر.....
ش.	شماره.....
ص.	صفحه.....
ق.آ.د.ک.	قانون آیین دادرسی کیفری.....
ق.آ.د.م.	قانون آیین دادرسی دادگاههای عمومی و انقلاب - کتاب اول در امور مدنی، مصوب ۱۳۷۹.....
ق.ا.	قانون اساسی.....
ق.ا.ا.م.	قانون اجرای احکام مدنی.....
ق.ا.ح.	قانون امور حسبی.....
ق.ا.ق.ت.د.ع.ا.	قانون اصلاحی قانون تشکیل دادگاههای عمومی و انقلاب.....
ق.ت.	قانون تجارت.....
ق.ت.د.ع.ا.	قانون تشکیل دادگاههای عمومی و انقلاب.....
ق.ث.	قانون ثبت.....
ق.د.ع.ا.	قانون دیوان عدالت اداری.....
ق.م.	قانون مدنی.....
ق.م.ا.	قانون مجازات اسلامی.....
ق.م.م.	قانون مسؤولیت مدنی.....
ق.ن.ت.أ.	قانون نحوه تملك آپارتمانها.....
ق.ن.ا.م.م.	قانون نحوه اجرای محکومیتهای مالی.....
م.	ماده.....

فهرست مطالب

علایم اختصاری ۴

فصل نخست - اعسار

مقدمه	۲۱
مبحث نخست: اعسار از هزینه‌ی دادرسی	۳۳
گفتار نخست: کیفیت تقدیم درخواست اعسار از هزینه‌ی دادرسی، خوانده دعوا، معافیت از پرداخت هزینه و مسایل مبتلاء به	۳۳
۱- کیفیت طرح دعوی اعسار از هزینه دادرسی	۳۳
۲- کیفیت تقدیم درخواست اعسار	۳۴
۳- خوانده دعوی اعسار	۳۴
۴- معافیت از پرداخت هزینه	۳۴
۵- صدور حکم اعسار از هزینه دادرسی و شمول آن به اعسار از پرداخت دستمزد کارشناسی	۳۶
۶- مالی یا غیرمالی بودن دعوی اعسار از هزینه دادرسی	۳۶
گفتار دوم: نحوه‌ی رسیدگی قاضی به دادخواست اعسار از هزینه‌ی دادرسی	۳۹
۱- امکان صدور رأی به استناد استشهادیه	۳۹
۲- قرار استماع شهادت شهود	۳۹
۳- لزوم تعیین تکلیف دادخواست اعسار، قبل از رسیدگی ماهوی	۳۹
۴- اثبات اعسار از هزینه‌ی دادرسی	۳۹
مبحث دوم: اعسار از محکوم‌به	۴۱
گفتار نخست: تعریف اعسار از محکوم‌به، مرجع رسیدگی و خوانده‌ی آن	۴۲
۱- تعریف اعسار از محکوم‌به	۴۲
۲- مرجع رسیدگی به دعوی اعسار از محکوم‌به	۴۲

- ۳- خواننده‌ی دعوای اعسار از محکوم‌به ۴۲
- گفتار دوم: کیفیت رسیدگی به دعوای اعسار از محکوم‌به و مسایل مبتلابه ۴۲
- ۱- تکلیف یا عدم تکلیف دادگاه نسبت به تحقیق درمورد مدعی اعسار ۴۳
- ۲- قابلیت تجدیدنظرخواهی حکم به رد یا قبول اعسار در مورد محکوم‌به ۴۴
- ۳- ضمانت اجرای قلمدادکردن معسر بودن بر خلاف واقع ۴۵
- ۴- در صورت متمکن شدن معسر ۴۵
- گفتار سوم: کیفیت صدور رأی اعسار از پرداخت محکوم‌به ۴۶
- ۱- عدم امکان پرداخت قسطی ۴۶
- ۲- امکان پرداخت قسطی ۴۶
- ۳- لزوم یا عدم لزوم حبس محکوم‌علیه، برای رسیدگی به دعوای اعسار از محکوم‌به ۴۷
- ۴- پذیرش یا عدم پذیرش اعسار از محکوم‌به از تاجر و شخصیت حقوقی ۵۰
- ۵- بررسی امکان رسیدگی به دعوای اعسار، قبل از تقاضای صدور اجراییه ۵۰
- نمونه و منتخب آراء قضایی فصل نخست - پیرامون اعسار از هزینه‌ی ۵۱**
- ۱- اعسار از هزینه‌ی دادرسی ۵۱
- ۱-۱: اعسار از هزینه‌ی دادرسی از سوی غیر تاجر ۵۱
- الف: پذیرش اعسار از هزینه‌ی دادرسی ۵۱
- ۱- حکم به اعسار خواهان (محجور) از پرداخت هزینه‌ی دادرسی ۵۲
- ۲- حکم به اعسار خواهان از پرداخت هزینه‌ی دادرسی به استناد برگه‌ی
استشهادیه ۵۲
- ۳- حکم به اعسار از پرداخت هزینه‌ی دادرسی در مرحله تجدیدنظر با توجه به
اظهارات گواهان ۵۳
- ۴- حکم به اعسار از هزینه‌ی دادرسی در مرحله تجدیدنظر به استناد برگه‌ی
استشهادیه ۵۴
- ۵- حکم به اعسار خواهان از هزینه‌ی دادرسی در مرحله نخستین به استناد
شهادت شهود ۵۴
- ۶- حکم به اعسار از پرداخت بخشی از هزینه‌ی دادرسی در مرحله‌ی واخواهی ۵۵

فهرست مطالب □ ۷

- ب: عدم پذیرش اعسار از هزینه‌ی دادرسی..... ۵۶
- ۱- حکم به بطلان دعوای اعسار خواهان از هزینه دادرسی به دلیل احراز
تمکن ۵۶
- ۲- حکم به بطلان دعوای اعسار خواهان از هزینه ی دادرسی به دلیل فقدان
ادله‌ی اثباتی..... ۵۷
- ۳- حکم به بطلان دعوای اعسار از هزینه دادرسی با توجه به احراز تمکن .. ۵۸
- ۴- حکم به بطلان دعوای اعسار خواهان از هزینه دادرسی ۵۹
- ۵- حکم به بطلان دعوای اعسار خواهان از هزینه دادرسی ۶۰
- ۶- حکم به بطلان دعوای اعسار خواهان از هزینه دادرسی؛ به دلیل موجود بودن
اجناس خریداری شده ۶۰
- ۷- حکم به بطلان دعوای اعسار وخواه از هزینه دادرسی ۶۱
- ۸- حکم به بطلان دعوای اعسار از هزینه دادرسی به دلیل عدم حضور و فقد
ادله اثباتی ۶۲
- ۹- حکم به بطلان دعوای اعسار خواهان از هزینه دادرسی ۶۳
- ۱۰- حکم به بطلان دعوا اعسار وخواه به دلیل فقدان ادله ۶۳
- ۲-۱: اعسار از هزینه‌ی دادرسی از سوی تاجر..... ۶۴
- ۱- بطلان دعوای اعسار خواهان از هزینه‌ی دادرسی..... ۶۵
- ۲- حکم بطلان دعوای اعسار ۶۵
- ۳- حکم به بطلان دعوای اعسار از هزینه دادرسی به دلیل تاجر بودن (دلالتی) ۶۶
- ۴- حکم به بطلان دعوای اعسار خواهان از هزینه ی دادرسی به دلیل تاجر
بودن..... ۶۷
- ۵- حکم به بطلان دعوای اعسار از هزینه دادرسی؛ زیرا هر قسم عملیات دلالتی
یا حق العمل کاری و یا عاملی را جزء معاملات تجاری دانسته و تاجر بودن
خواهان ۶۸
- ۶- حکم به بطلان دعوای اعسار خواهان به دلیل تاجر بودن با توجه به اینکه
به کار انداختن هر قسم کارخانه مشروط بر اینکه برای رفع حوائج شخصی
نباشد، تجاری است ۶۹

- ۲ - اعسار از پرداخت یکجای محکوم‌به و تقاضای تقسیط آن ۷۰
- ۱-۲: دادخواست اعسار از پرداخت محکوم‌به از سوی اشخاص معمولی (غیر تاجر) ۷۰
- الف: پذیرش اعسار از محکوم‌به ۷۰
- ۱- کلاسه پرونده: ۱۰/۸۳-۴۵۵ شماره دادنامه: ۷۳۵-۸۳/۸/۲۶ ..... ۷۰
- ۲- کلاسه پرونده: ۲۷-۱/۸۱ شماره دادنامه: ۳۴۸-۸۱/۴/۸ ..... ۷۱
- ۳- کلاسه پرونده: ۱/۸۱-۵۸۶ شماره دادنامه: ۱۲۳۱-۸۱/۱۱/۱۵ ..... ۷۳
- ۴- حکم به اعسار کلی (مطلق) خواهان اعسار از پرداخت محکوم‌به ۷۴
- ۵- ضمن قبول اعسار خواهان حکم به تقسیط محکوم‌به و پرداخت ماهانه .. ۷۵
- ۶- ضمن قبول اعسار خواهان حکم به تقسیط محکوم‌به ۷۶
- ۷- ضمن قبول اعسار خواهان حکم به تقسیط محکوم‌به ۷۶
- ۸- حکم به تایید اعسار از پرداخت محکوم‌به و تقسیط آن ۷۷
- ۹- حکم به اعسار از پرداخت محکوم‌به ۷۸
- ب: عدم پذیرش اعسار از محکوم‌به (بطلان دعوا) ۷۹
- ۱- شماره دادنامه: ۸۷۰۹۹۷۲۵۱۳۰۰۰۱۶۲ شماره پرونده: ۸۶۰۹۹۸۲۵۱۳۰۰۰۰۳۳ ..... ۷۹
- ۲- کلاسه پرونده: ۱/۸۰-۴۵۷ شماره دادنامه: ۸۰۹-۸۰/۶/۲۹ ..... ۸۰
- ۳- بطلان دعوای اعسار خواهان از پرداخت یکجای محکوم‌به ۸۱
- ۴- بطلان دعوای خواهان مبنی بر صدور حکم اعسار از محکوم‌به ۸۲
- ۵- حکم به بطلان دعوای اعسار از پرداخت یکجا محکوم‌به با توجه به اظهارات خواهان که حاکی از تمکن وی می‌نماید ۸۳
- ۶- قرار رد دعوای اعسار خواهان از پرداخت محکوم‌به، به دلیل اینکه معادل محکوم‌به، مال (فرش) معرفی شده ۸۴
- ۷- قرار عدم استماع دعوای خواهان به خواسته‌ی محکومیت خوانده بر ارتقاء اقساط ۸۴
- ۸- قرار رد دعوای اعسار خواهان از پرداخت محکوم‌به، به دلیل معرفی ملک و مراحل مزایده ۸۵
- ۹- حکم به بطلان دعوای اعسار خواهان از پرداخت یکجا محکوم‌به و تقسیط آن .. ۸۶

فهرست مطالب □ ۹

- ۱۰- حکم به بطلان دعوای اعسار خواهان از محکوم به با توجه به اظهارات خواهان که حاکی از تمکن وی می‌نماید ۸۷
- ۱۱- حکم به بطلان دعوای اعسار از محکوم به، به دلیل وضعیت مناسب مالی خواهان ۸۷
- ۱۲- حکم به بطلان دعوای اعسار از پرداخت دفعی محکوم به به دلیل معرفی ملک بابت اجرای حکم محکومیت ۸۸
- ۱۳- کلاسه‌ی پرونده: ۱۰/۸۲-۱۰/۸۵۷ شماره‌ی دادنامه: ۸۲/۱۰/۲۴-۸۷۷ ..... ۸۹
- ۱۴- حکم به بطلان دعوای خواهان به خواسته‌ی اعسار از پرداخت دفعی محکوم به در قالب فروش اقساطی خودرو ۹۰
- ۱۵- قرار رد دعوای خواهان به خواسته‌ی اعسار از پرداخت دفعی محکوم به، با توجه به تقسیط محکوم به و پرداخت اقساط آن توسط یکی از محکوم علیهم ۹۱
- ۱۶- قرار عدم استماع دعوای خواهان مبنی بر تقلیل مجدد اقساط تعیین شده بعد از کاهش و تقلیل اقساط توسط دادگاه تجدیدنظر ۹۲
- ۱۷- حکم به بطلان دعوای اعسار از محکوم به، به دلیل احراز تمکن خواهان ۹۳
- ۱۸- حکم به بطلان دعوای اعسار از محکوم به، به دلیل فقد ادله اثباتی ۹۴
- ۱۹- حکم به بطلان دعوای اعسار خواهان از پرداخت یکجا محکوم به و تقاضای تقسیط آن ۹۴
- ۲۰- حکم به بطلان دعوای اعسار خواهان از پرداخت یکجا محکوم به، به دلیل احراز تمکن مالی ۹۵
- ۲- ۲: دادخواست اعسار از پرداخت محکوم به از سوی اشخاص تاجر ۹۶
- ۱- حکم به بطلان دعوای اعسار خواهان نسبت به دادنامه‌ی شماره‌ی ۳۳۵ - ۸۳/۴/۱۱، مندرج در کلاسه پرونده‌ی ۲۳۹/۱۰/۸۳ ..... ۹۷
- ۲- اعسار از پرداخت محکوم به، توسط تاجر برای بار دوم بدون تغییر وضعیت تاجر ۹۸
- ۳- بطلان دعوای اعسار به دلیل تاجر بودن مدعی اعسار ۹۹

- ۴- حکم به بطلان دعوای اعسار خواهان از پرداخت دفعی محکوم‌به، با توجه به شغل آپارتمان‌سازی و فروش آن ۱۰۰
- ۵- حکم به بطلان دعوای خواهان اعسار از محکوم‌به؛ به دلیل تاجر بودن... ۱۰۱

فصل دوم - دعوای علیه وزارتخانه‌ها (دولت) و شهرداری‌ها

- ۱- دعوای علیه وزارت راه ۱۰۳
- ۱-۱- محکومیت وزارت راه (مادر تخصصی) به پرداخت وجه بابت تصرف ملک دیگران ۱۰۳
- محکومیت وزارت راه نسبت به پرداخت وجه بابت تصرف ملک دیگران ۱۱۰
- محکومیت وزارت راه نسبت به پرداخت وجه بابت تصرف ملک دیگران ۱۱۵
- ۲-۱- رأی بر محکومیت شرکت مادر تخصصی ساخت و توسعه زیر بناهای حمل و نقل کشور به پرداخت قیمت روز زمین مورد تصرف ۱۲۲
- ۳-۱- حکم به بطلان دعوای خواهان‌ها به خواسته‌ی الزام خواننده به پرداخت قیمت روز اراضی تصرفی (به دلیل موات بودن)، صادر و خواهان‌ها می‌بایست در چارچوب ضوابط مذکور در ماده ۷ قانون زمین شهری از طریق اداره کل مسکن و شهرسازی اقدام قانونی نمایند ۱۲۹
- ۴-۱- مطالبه‌ی ثمن زمین تصرفی توسط وزارت راه و ترابری ۱۳۰
- ۵-۱- قرار عدم استماع دعوای خواهان‌ها به خواسته بهای روز تصرف عرصه در مسیر، به دلیل موات اعلام کردن ۱۳۴
- ۲- دعوای علیه وزارت نیرو ۱۳۵
- ۱-۲- حکم به محکومیت وزارت نیرو به پرداخت بهای روز عرصه‌ی ملک و هزینه دادرسی به ماخذ محکوم‌به و هزینه کارشناسی و حق الوکاله در حق خواهان ۱۳۵
- ۲-۲- محکومیت شرکت برق منطقه‌ای به پرداخت خسارت تصرف زمین ۱۴۰
- ۳-۲- الزام به پرداخت بهای عادلانه‌ی روز یک قطعه زمین تصرفی ۱۴۶
- ۳- سازمان مسکن و شهرسازی ۱۵۰
- ۱-۳- حکم به ابطال انتقال سند رسمی و اعاده‌ی مالکیت خواهان ۱۵۰

فهرست مطالب □ ۱۱

- ۲-۳- ابطال سند رسمی به نام دولت و ابقای مالکیت و صدور سند به نام خواهان‌ها ۱۵۱
- ۳-۳- ابطال سند مالکیت به نام دولت به دلیل رأی دادگاه..... ۱۵۴
- ۴- استرداد مبلغ ... ریال به دلیل تعلق وجه به آموزش و پرورش و ۱۵۴
- ۵- دعاوی علیه شهرداری ۱۵۵
- ۱-۵- محکومیت شهرداری به پرداخت بهای روز عرصه در مسیر طرح خیابان.. ۱۵۵
- ۲-۵- محکومیت شهرداری به پرداخت قیمت اراضی تحت تصرف به نرخ روز ۱۵۸
- ۳-۵- محکومیت شهرداری به پرداخت... اراضی تحت تصرف به نرخ روز... ۱۶۰
- ۴-۵- حکم به بی‌حقی خواهان به خواسته‌ی الزام شهرداری به پرداخت سرقفلی و کسب پیشه سوله تجاری..... ۱۶۲
- ۵-۵- مطالبه‌ی قیمت روز عرصه به علاوه پانزده درصد اضافه محل اعاشه از شهرداری ۱۶۴
- ۶-۵- مطالبه‌ی خسارات وارده از تصرف شهرداری و احداث خیابان ۱۶۶
- ۷-۵- مطالبه‌ی خسارت وارده به اراضی آستانه‌ی مقدسه‌ی حضرت معصومه (س) ۱۷۱
- ۸-۵- مطالبه‌ی قیمت اراضی در طرح به نرخ روز از شهرداری..... ۱۷۲
- ۹-۵- مطالبه‌ی ثمن زمین وقفی و منافع آن از شهرداری..... ۱۷۵
- ۱۰-۵- مطالبه‌ی سرقفلی و حق کسب و پیشه به نرخ روز از شهرداری..... ۱۷۵
- ۱۱-۵- حکم به الزام خواننده به تسویه حساب دیون شهرداری ۱۷۸
- ۱۲-۵- حکم به محکومیت خواننده‌ی اصلی به پرداخت مبلغ... در مقابل انجام تعهدات مورد درخواست خواننده‌ی اصلی(خواهان دعوی تقابل) ۱۷۹
- ۶- دانشگاه علوم پزشکی ۱۸۱
- رأی بر بی‌حقی دانشگاه علوم پزشکی نسبت به مطالبه مبلغ ... به عنوان ضرر و زیان ناشی از تاخیر در پرداخت صورت حساب‌های ارائه شده..... ۱۸۱
- نمونه و منتخب آراء قضایی فصل سوم - پیرامون شناسنامه ۱۸۳
- ۱- اصلاح تاریخ تولد در قالب ابطال..... ۱۸۳
- ۱-۱- عدم پذیرش اصلاح تاریخ تولد از ۷۴/۶/۱۴ به ۷۴/۹/۸ ..... ۱۸۳

۱۲ □ کارگاه آموزش حقوق / جلد ششم

- ۲-۱- عدم پذیرش اصلاح شناسنامه از تاریخ تولد ۶۳/۲/۱ به تاریخ تولد ۶۲/۲/۳۰..... ۱۸۴
- ۳-۱- عدم پذیرش ابطال شناسنامه با تاریخ تولد ۱۳۴۵ و صدور شناسنامه با تاریخ تولد ۱۳۴۷ و تغییر نام از سیده خدیجه به سیده فاطمه..... ۱۸۵
- ۲- ابطال شناسنامه و تغییر تاریخ تولد و نام..... ۱۸۶
- ۱-۲- پذیرش ابطال شناسنامه..... ۱۸۶
- ۲-۲- عدم پذیرش ابطال شناسنامه..... ۱۸۷
- ۳- تغییر نام..... ۱۹۲
- ۱-۳- پذیرش تغییر نام..... ۱۹۲
- ۲-۳- عدم پذیرش تغییر نام..... ۱۹۵
- ۴- قرار عدم صلاحیت به شایستگی مرجع غیرقضایی (هیأت حل اختلاف اداره‌ی ثبت احوال)..... ۱۹۷
- ۵- ابطال گواهی فوت..... ۲۰۱
- نمونه و منتخب آراء قضایی فصل چهارم - دعاوی بانک‌ها، بیمه و شرکت‌ها..... ۲۰۳**
- ۱- بانک‌ها..... ۲۰۳
- ۱-۱- حکم به نفع بانک بابت اصل دین به انضمام خسارت دیرکرد ناشی از عدم ایفای تعهد و هزینه دادرسی و واخواست سفته و حق الوکاله..... ۲۰۳
- ۲-۱- رأی به نفع بانک ملت به استناد تعهدنامه رسمی..... ۲۰۵
- ۳-۱- حکم به نفع بانک بابت اصل دین به استناد قرارداد لازم‌الاجراء و خسارت دیرکرد ناشی از عدم ایفای تعهد به انضمام تأخیر تأدیه..... ۲۰۶
- ۴-۱- رأی بر محکومیت تضامنی خواندگان بابت باقیمانده تسهیلات دریافتی باعنوان قرارداد مشارکت مدنی..... ۲۰۸
- ۵-۱- رأی بر محکومیت خوانده به استناد قرارداد فروش اقساطی خودرو..... ۲۰۹
- ۶-۱- رأی بر محکومیت خواندگان به صورت تضامنی بابت تسهیلات مشارکت مدنی بانک تجارت..... ۲۱۱
- ۷-۱- رأی اصلاحی و رأی دادگاه در مورد خسارت تأخیر تأدیه بانک تجارت..... ۲۱۳

فهرست مطالب □ ۱۳

۲- دعاوی بیمه.....	۲۱۳
۱-۲- مطالبه‌ی وجه بابت خسارات وارده با توجه به بیمه‌ی آتش‌سوزی از شرکت سهامی بیمه ایران.....	۲۱۳
۲-۲- مطالبه‌ی دیه‌ی کامل از شرکت سهامی بیمه‌ی ایران.....	۲۱۶
۳-۲- مطالبه‌ی دیه از ما ترک مورث و بیمه دانا.....	۲۱۷
۴-۲- مطالبه‌ی دیه مورد حکم از بیمه آسیا در دادنامه‌ی صادره.....	۲۱۸
۵-۲- تقاضای الزام و محکومیت خوانده به انجام تعهد و پرداخت غرامت بیمه عمر مرحوم یوسف «د».....	۲۲۰
۶-۲- الزام به انجام تعهدات بیمه‌نامه‌ی شخص ثالث مبنی بر پرداخت دیه‌ی یک مرد مسلمان.....	۲۲۳
۷-۲- مطالبه‌ی باقیمانده‌ی وجه بابت دیه و ارش صدمه‌ی بدنی غیرعمدی به استناد رأی قطعی و بیمه‌نامه‌ی تنظیمی.....	۲۲۴
۸-۲- حکم بر محکومیت بیمه البرز به پرداخت یک دیه کامل مرد مسلمان در حق ورثه‌ی مرحوم... (خواهان‌های مذکور).....	۲۲۷
۹-۲- حکم به محکومیت شرکت بیمه ایران به پرداخت مبلغ... در خصوص حادثه فوت با توجه به بیمه کارگاه.....	۲۲۹
۱۰-۲- حکم به بی‌حقی خواهان و برائت ذمه‌ی شرکت بیمه البرز به دلیل وقوع حادثه قبل از شروع پوشش بیمه‌ای.....	۲۳۱
۱۱-۲- رأی بر محکومیت بیمه پارس‌سیان به پرداخت دیه محکوم بهادر دادنامه شماره... شعبه ۱۰۴ دادگاه عمومی جزایی قم.....	۲۳۲
۱۲-۲- رأی بر محکومیت شرکت بیمه ایران به پرداخت دیه به مبلغ... و.....	۲۳۳
۱۳-۲- رأی بر محکومیت شرکت بیمه ایران به پرداخت دیه به مبلغ ده میلیون تومان.....	۲۳۴
۱۴-۲- رأی بر محکومیت بیمه آسیا با توجه به صدور رأی قطعی در دادگاه کیفری و محرز بودن تعهدات بیمه‌گر در مقابل اشخاص ثالث.....	۲۳۶
۱۵-۲- رأی بر محکومیت بیمه رازی قم به پرداخت مبلغ... به دلیل تعهدات بیمه‌گر در مقابل اشخاص ثالث.....	۲۳۸

- ۱۶۲- مطالبه‌ی خسارت پرداخت شده به ثالث (از طرف بیمه) براساس ماده‌ی ۳۰ قانون بیمه ۲۳۹
- الف - نمونه‌ی اول: مطالبه‌ی وجه پرداختی به بیمه گذار از مقصر حادثه به استناد ماده‌ی ۳۰ قانون بیمه ۲۳۹
- ب - نمونه‌ی دوم: مطالبه‌ی خسارت پرداختی از مقصر حادثه به انضمام کلیه‌ی خسارات قانونی بر اساس ماده‌ی ۳۰ قانون بیمه ۲۴۰
- پ - نمونه سوم: درخواست خسارت پرداخت شده به ثالث (به دلیل عقد بیمه) از مقصر حادثه توسط شرکت بیمه ۲۴۲
- ت - نمونه چهارم: حکم به محکومیت خوانده به پرداخت مبلغ... باتوجه به اینکه بیمه گر در مطالبه‌ی خسارات وارده از طرف مقصر حادثه جانشین بیمه گذار می‌باشد ۲۴۳
- ث - نمونه پنجم: رأی به پرداخت مبلغ... از محل ما ترک متوفی در حق شرکت سهامی بیمه ایران ۲۴۴
- ۳- شرکت‌های تجاری و تعاونی و تجار..... ۲۴۶
- ۳-۱- اعلام فسخ معامله و بی‌اعتباری قرارداد تنظیمی، در مورد انتقال بیست درصد سهم‌الشرکه در شرکت با مسؤولیت محدود ۲۴۶
- ۳-۲- حکم به اعاده وضع به حال سابق و ابطال سند انتقال سهام در شرکت سهامی خاص ۲۴۷
- ۳-۳- حکم به انحلال شرکت سهامی ۲۴۹
- ۳-۴- حکم به ورشکستگی و توقف از تاریخ ۸۷/۴/۳۱ صادر و ورشکستگی... ۲۵۰
- ۳-۵- حکم به ورشکستگی به تقصیر تاجر و توقف وی از تاریخ ۸۱/۴/۷ و... ۲۵۲
- ۳-۶- قرار عدم استماع دعوای خواهان به خواسته‌ی ورشکستگی ۲۵۳
- ۳-۷- تعلیق هیأت مدیره شرکت تعاونی ۲۵۴
- نمونه و منتخب آراء قضایی فصل پنجم - هیأت‌ها، کمیسیون‌ها، ثبت و شورای حل اختلاف. ۲۵۷
- ۱- هیأت‌ها ۲۵۷
- ۱-۱- دعوای دولت علیه هیأت حل اختلاف کار (در صلاحیت دادگاه است نه دیوان عدالت اداری) ۲۵۷

فهرست مطالب □ ۱۵

۲-۱- ابطال رأی هیأت‌های تشخیص و حل اختلاف مستقر در اداره‌ی کار و امور اجتماعی.....	۲۵۹
۲- اعتراضات ثبتی.....	۲۶۲
۱-۲- اعتراض به حدود ثبتی و ابطال رأی کمیسیون ماده‌ی ۱۴۷ قانون ثبت.....	۲۶۲
۲-۲- اعتراض به درخواست ثبت و وارد بودن اعتراض.....	۲۶۷
۳-۲- جلوگیری از عملیات ثبتی قبل از طی مراحل قانونی و نشر آگهی.....	۲۶۹
۴-۲- حکم به تعیین و اعلام حد فاصل مورد درخواست به شرح نظر کارشناس صادر.....	۲۷۰
۵-۲- اعتراض خواهان به قبول ثبت ملک به نسبت متراژ مورد درخواست بدون لحاظ سهم موروثی را وارد تشخیص داده است.....	۲۷۴
۶-۲- حکم بر ابطال اجرائیه ثبتی با توجه به مستندات که حاکی از آن است که مطالبات بانک سینا از خواهان وصول گردیده.....	۲۷۶
۷-۲- حکم به ابطال سند رسمی مورد خواسته و اصلاح آن قسمت از	۲۷۷
۸-۲- حکم به بی‌حقی خواهان به خواسته صدور حکم مبنی بر ابطال اسناد تملیکی و ابطال آگهی مزایده و صدور قرار توقف عملیات اجرائی.....	۲۷۹
۹-۲- وارد بودن اعتراض به رأی هیأت حل اختلاف، اعلان بطلان اسناد مالکیت صادره به دلیل عدم احراز مالکیت خواندگان.....	۲۸۱
۱۰-۲- ضمن رد و اخواهی و اخواه، دادنامه‌ی و اخواسته، (مبنی بر حکم به بطلان رأی هیات حل اختلاف و اسناد مالکیت صادره)، عیناً تایید و ابقا می‌گردد.....	۲۸۴
۱۱-۲- قرار عدم استماع دعوای خواهان به دلیل لزوم طرح همزمان دعوای ابطال اجرائیه ثبت و صدور قرار توقف عملیات اجرائی.....	۲۸۵
۱۲-۲- قرار عدم استماع دعوای خواهان ها به خواسته‌ی اعتراض به عملیات ثبتی انجام شده به دلیل انقضای فرجه‌ی اعتراض.....	۲۸۶
۱۳-۲- حکم به ابطال عملیات اجرایی ثبت نسبت به مبلغ مزاد بر نظر کارشناسی.....	۲۸۷
۱۴-۲- حکم به ابطال سند مالکیت خواننده به دلیل مخدوش بودن سند از لحاظ شکلی و ماهوی.....	۲۸۸
۱۵-۲- حکم به ابطال و امحاء سند رسمی مجعول به شماره ثبتی.....	۲۹۲

- ۳- آراء کمیسیون‌ها..... ۲۹۴
- ۱-۳- درخواست ابطال رأی هیأت واگذاری مبنی بر اعلام موات بودن ۲۹۴
- الف - حکم به عدم ابطال..... ۲۹۴
- ب - حکم به ابطال رأی کمیسیون ماده‌ی ۱۲ قانون زمین شهری، در خصوص اعلام موات بودن زمین صادر ۲۹۶
- ۲-۳- تقاضای ابطال رأی کمیسیون ماده‌ی ۵۶..... ۳۰۶
- ۳-۳- حکم به ابطال رأی کمیسیون ماده ۷۷ قانون..... ۳۱۱
- ۴- اعتراض به رأی شورای حل اختلاف ۳۱۴
- ۱-۴- نمونه کاربردی تایید رأی شورای حل اختلاف ۳۱۴
- ۲-۴- اعتراض به رأی شورای حل اختلاف شهید بهشتی قم مبنی بر تخلیه‌ی ملک موروثی..... ۳۱۵
- ۳-۴- اعتراض نسبت به دادنامه‌ی ۸۲۳ - ۸۲/۶/۵ در کلاس پرونده‌ی ۱۱۲۱/۱۰/۸۲ صادره از شورای حل اختلاف ۳۱۶
- ۴-۴- اعتراض به دادنامه‌ی شماره‌ی... در کلاس پرونده‌ی... صادره از شورای حل اختلاف شهید بهشتی قم و اصلاح رأی شورا ۳۱۷
- ۵-۴- تجدیدنظر خواهی از رأی صادره توسط شورای حل اختلاف در خصوص سفته ۳۱۸
- ۶-۴- تجدیدنظر خواهی از دادنامه‌ی صادره از شورای حل اختلاف به استناد حواله..... ۳۱۸
- ۷-۴- نقض دادنامه‌ی صادره از شورای حل اختلاف به دلیل شهادت گواهان تجدیدنظر خواه (خواننده اصلی) مبنی بر برائت ذمه‌ی نامبرده..... ۳۲۰
- ۸-۴- تایید رأی شورا به دلیل توافق طرفین مبنی بر اینکه نظر کارشناس جدید برای آنها لازم‌الاتباع باشد..... ۳۲۱
- ۹-۴- تایید رأی شورا در مورد حواله در وجه حامل و اقرار تجدیدنظر خواه و عدم ارائه دلیل بر برائت ۳۲۱
- ۱۰-۴- تایید رأی شورای حل اختلاف با توجه به وجود رابطه‌ی تسبیب بین عمل تجدیدنظر خواه و عدم رفع عیب نشت فاضلاب و خسارت وارده..... ۳۲۲

فهرست مطالب □ ۱۷

- ۱۱-۴- تایید رأی شورای حل اختلاف، با توجه به وجود رسید عادی با امضای تجدیدنظرخواه مبنی بر طلبکار بودن تجدیدنظرخوانده و..... ۳۲۳
- ۱۲-۴- تایید رأی صادره از شورای حل اختلاف؛ به دلیل امکان رجوع ضامن به مضمون عنه پس از پرداخت مورد ضمانت..... ۳۲۴
- ۱۳-۴- تایید رأی شورا و حکم به بی‌حقی خواهان به دلیل غیروارد بودن اعتراض و عدم ارائه‌ی دلایل موجه ۳۲۴
- ۱۴-۴- تایید قرار رد دعوا صادره از شورای حل اختلاف به دلیل صدور قرار اناطه و عدم اقامه دعوا ظرف یک ماه در دادگاه صالح..... ۳۲۵
- ۱۵-۴- تایید رأی صادره از شورا، به دلیل اینکه روابط صادرکننده و دارنده اولیه، ارتباطی به فرد ثالث دارای حسن نیت ندارد و چک در وجه حامل صادر شده. ۳۲۶
- ۱۶-۴- تبدیل قرار رد دعوی تجدیدنظرخواه صادره از شورای حل اختلاف نسبت به مطالبه وجه ۸ متر کسری زمین؛ به حکم به بطلان دعوی تجدیدنظرخواه ۳۲۷
- ۱۷-۴- حکم به تأیید رأی تجدیدنظر خواسته به دلیل اتیان سوگند..... ۳۲۸
- ۱۸-۴- حکم به تایید رأی صادره از شورای حل اختلاف تا مبلغ ۸/۳۰۰/۰۰۰ ریال در حق تجدیدنظرخوانده (خواهان اصلی) ... ۳۲۸
- ۱۹-۴- حکم به بطلان دعوی صادره از شورای حل اختلاف، نقض و قرار ابطال دادخواست خواهان بدوی صادر ۳۲۹
- ۲۰-۴- رأی به مازاد بر مبلغ... فاقد دلیل می‌باشد لذا دادگاه با وارد دانستن اعتراض، رأی صادره از شورا نسبت به مازاد بر آن نقض ۳۳۰
- ۲۱-۴- رأی صادره از شورای حل اختلاف را تا مبلغ... ریال تأیید و نسبت به مازاد بر آن حکم به سقوط دعوی خواهان اصلی به استناد چک و ادای سوگند..... ۳۳۱
- ۲۲-۴- رأی مورد تجدیدنظرخواهی صادره از شورای حل اختلاف، نقض و حکم بر محکومیت تجدیدنظرخوانده (خوانده‌ی اصلی دعوا) ۳۳۲
- ۲۳-۴- ضمن نقض دادنامه‌ی صادره از شورای حل اختلاف، با لحاظ میزان خسارت تعیین شده توسط هیأت کارشناسان..... ۳۳۳

- ۲۴-۴- نسبت به دادنامه شماره... قرار عدم استماع دعوای نامبرده صادر و نسبت به دو دادنامه دیگر ... ۳۳۵
- ۲۵-۴- تبدیل قرار به حکم در مرحله تجدیدنظرخواهی از رأی شورا..... ۳۳۶
- ۲۶-۴- با اصلاح تعبیر «قرار رد»، به «حکم به بی حقی»، موجبی برای نقض دادنامه شورا وجود ندارد..... ۳۳۶
- ۲۷-۴- باتوجه به تقاضای سوگند؛ و اخطار به تجدیدنظرخواننده در سه مرحله مبنی بر اینکه یا سوگند یاد کند یا آنرا به خواهان اصلی رد نماید..... ۳۳۷
- ۲۸-۴- تایید حکم شورای حل اختلاف که به استناد گواهی یک گواه و ضم سوگند خواهان صادر شده..... ۳۳۸
- ۲۹-۴- تایید رأی بر بی حقی صادره توسط شورای حل اختلاف به دلیل فقد بینه ادعائی..... ۳۳۹
- ۳۰-۴- تایید رأی شورای حل اختلاف از باب ضمانت، به دلیل غیر وارد دانستن اعتراض و عدم ارائه دلایل موجه..... ۳۴۰
- ۳۱-۴- تایید رأی به دلیل غیر وارد بودن اعتراض تجدید نظرخواه نسبت به رأی شورا در مورد چک..... ۳۴۰
- ۳۲-۴- تایید رأی تجدید نظرخواهی شده به دلیل عدم ارائه دلایل موجه و چک مستند دعوا..... ۳۴۱
- ۳۳-۴- تایید رأی شورا به دلیل تعلق امضاء به تجدیدنظرخواه به استناد گواهی گواهان..... ۳۴۲
- ۳۴-۴- تایید رأی شورای حل اختلاف با اصلاح ماده‌ی استنادی..... ۳۴۲
- ۳۵-۴- تایید رأی شورای حل اختلاف باتوجه به تقاضای سوگند..... ۳۴۳
- ۳۶-۴- تایید رأی شورای حل اختلاف بدلیل اینکه صدور قرار منع تعقیب در پرونده‌ی کیفری، مانع از طرح دعوای حقوقی نیست..... ۳۴۴
- ۳۷-۴- تایید رأی شورای حل اختلاف به استناد حواله به دلیل عدم ارائه‌ی دلائل موجه..... ۳۴۴
- ۳۸-۴- تایید رأی شورای حل اختلاف نسبت به خلع ید از یک باب پارکینگ ۳۴۵

فهرست مطالب □ ۱۹

۳۹-۴- تایید رأی صادره از شورا مستند به گواهی یک گواه و ضمیمه کردن سوگند خواهان.....	۳۴۶
۴۰-۴- تایید رأی صادره از شورا بابت اجاره بها و مصارف برق، آب و گاز به دلیل عدم ارائه دلایل موجه برای نقض.....	۳۴۶
۴۱-۴- تایید قرار رد تجدیدنظرخواهی، صادره توسط شورای حل اختلاف به دلیل خارج از فرجه بودن.....	۳۴۷
۴۲-۴- تایید رأی شورای حل اختلاف و وارد نبودن ایراد عدم صلاحیت محلی و خط خوردن " حواله کرد ".....	۳۴۸
۴۳-۴- حکم به تأیید دادنامه‌ی صادره از شورای حل اختلاف به استناد شهادت شهود و رابطه‌ی تسبیب.....	۳۴۹
۴۴-۴- حکم به رد دعوا صادره از شورا، نقض و قرار رد دعوی مذکور صادر ۳۵۰	۳۵۰
۴۵-۴- حکم به تأیید دادنامه‌ی شورای حل اختلاف برای بازیافت خسارات پرداختی به استناد ماده ۳۰ قانون بیمه.....	۳۵۰
۴۶-۴- حکم به تأیید دادنامه‌ی شورای حل اختلاف صادره به استناد شهادت شهود و رد تجدیدنظرخواهی طرفین.....	۳۵۱
۴۷-۴- حکم به تأیید رأی تجدیدنظرخواسته از شورای حل اختلاف در مورد محکومیت به انجام تعهد.....	۳۵۲
۴۸-۴- حکم به تأیید رأی شورای حل اختلاف به دلیل وکالت تام‌الاختیار و قاعده‌ی ید.....	۳۵۳
۴۹-۴- حکم به تأیید رأی شورای حل اختلاف مبنی بر بی‌حقی خواهان.....	۳۵۴
۵۰-۴- رأی صادره از شورا به استناد چک تا مبلغ سه میلیون تومان مطابق با قانون دانسته.....	۳۵۴
۵۱-۴- رأی صادره از شورا نقض، با توجه به اینکه تخریب با موافقت تجدیدنظرخوانده انجام گرفته.....	۳۵۵
۵۲-۴- رأی صادره از شورا نقض به دلیل اینکه با توجه به میزان خواسته در صلاحیت شورا نبوده.....	۳۵۶

۲۰ □ کارگاه آموزش حقوق / جلد ششم

۵۳-۴- رأی صادره از شورا، نقض و حکم به استرداد مبلغ... ریال به انضمام

پرداخت خسارات دادرسی به نفع تجدیدنظر خواه صادر..... ۳۵۶

۵۴-۴- رأی صادره از شورا تا مبلغ... تأیید و نسبت به مازاد بر آن، حکم به بطلان

دعوی خواهان بدوی..... ۳۵۷

۵۵-۴- ضمن نقض حکم به بطلان دعوا، صادره از شورای حل اختلاف، قرار

عدم استماع دعوی خواهان اصلی صادر..... ۳۵۸

۵۶-۴- تأیید قرار ابطال دادخواست صادره از شورای حل اختلاف..... ۳۵۹

کلید واژه و فهرست الفبایی و موضوعی..... ۳۶۱

فهرست منابع و مآخذ..... ۳۷۹